

■ De freelancer:
**vogelvrij of
zo vrij als een
vogeltje?**

■ De Wet MOT: de advocaat,
notaris, accountant en
belastingadviseur als
klikspaan

■ Pensioenen en ab-aandelen
in het nieuwe belastingverdrag
Nederland-België

■ Deal eens met
de fiscus

■ De knip in de
pensioenregeling

Klikken is in. Ondanks het feit dat ons van jongs af aan is bijgebracht dat dit geen sympathiek gedrag is – in een kinderliedje levert klikken zelfs een straatverbod op – worden er hoe langer hoe meer, vaak door de overheid geïnitieerde, anonieme kliklijnen in het leven geroepen. En die ontwikkeling gaat niet aan het midden- en kleinbedrijf voorbij: sinds 1 juni 2003 verplicht de overheid (groveweg) alle MKB-adviseurs niet alleen gevoelige informatie door te spelen aan een bureau dat onder andere als doorgeefluik voor de FIOD fungeert, maar ook tegenover de cliënt te zwijgen over het feit dat hij dat gedaan heeft.

Ludwijn Jaeger

Mr. B.J.G.L. Jaeger is werkzaam als advocaat-belastingkundige bij Jaeger Advocaten-belastingkundigen te Amsterdam

De Wet MOT: de advocaat, notaris, accou en belastinga als kliks

De adviseur die slechts hele nette cliëntèle heeft, hoeft zich natuurlijk nergens druk om te maken. Of toch wel? De voortekenen zijn ongunstig, en er is aanleiding te veronderstellen dat de meldingsplicht zich tot meer situaties uitstrekt dan alleen maar tot transacties van echt, klassiek geboefte. Die adviseurs die denken dat de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet MOT) op hen niet van toepassing is, raad ik aan in ieder geval even de tekst onder het kopje 'Zwart geld' te lezen. Voor alle anderen begin ik met een korte inleiding over de Wet MOT en de samenhang met de Wet identificatie bij dienstverlening (WID), wie en wat onder de meldingsplicht valt, de regeling van de indicatoren voor ongebruikelijke transacties, een uitwerking van de zogenoemde subjectieve indicatoren, een specifieke uitwerking met betrekking tot zwart geld, en ten slotte de gevolgen van (niet) melden.

DE TOTSTANDKOMING VAN DE WET MOT

Anders dan in de Verenigde Staten vormt in Europa niet zozeer de handel in drugs, maar de georganiseerde geweldscriminaliteit en de daarmee te behalen opbrengsten, in 1980 de aanleiding voor de Raad van Europa een aanbeveling te doen tot het treffen van maatregelen tegen de overboeking en bewaring van gelden van criminele oorsprong.¹ Pas een goede tien jaar later, om precies te zijn op 10 juni 1991, volgt de Europese witwasrichtlijn: Richtlijn 91/308/EEG tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld. Ter uitvoering van deze, →

1. C.D. SCHAAP, HELING GETOETST, GOUDA QUINT, ARNHEM 1999: ZIE BIJVOORBEELD AANBEVELING R(80)10 VAN 27 JUNI 1980 VAN DE RAAD VAN EUROPA.

rechtstreeks verbindende werking hebbende richtlijn treedt op 1 februari 1994 de (eerste) Wet MOT in werking. Deze verplicht onder andere banken en wisselkantoren ongebruikelijke transacties te melden. Naar verluidt heeft het hierdoor aangescherpte toezicht door banken tot gevolg gehad dat bij witwassen van crimineel geld hoe langer hoe meer de hulp van adviseurs wordt ingeroepen.

Door de gebeurtenissen in New York en Washington op 11 september 2001 raken de voorgenomen maatregelen om de gesignaleerde inschakeling van professionele dienstverleners in te dammen, in een stroomversnelling. Nog vóór de ingangsdatum op 28 december 2001 van de gewijzigde witwasrichtlijn² wijzigt Nederland, als beste jongetje van de Europese klas, op 13 december 2001 de Wet MOT en de voorloper van de WID.³ Door

deze wijziging van zowel de witwasrichtlijn als onze nationale wetgeving heeft de meldingsregeling de mogelijkheid gekregen om bij algemene maatregel van bestuur (amvb) de wetten van toepassing te verklaren op bepaalde beroepen en bedrijven en de door hen verleende diensten. Bij besluit van 24 februari 2003 is van deze mogelijkheid verdergaand gebruik gemaakt dan een heleboel beroepsorganisaties leuk vinden – en dan strikt noodzakelijk is voor de implementatie van de richtlijn – en is de meldingsregeling uitgebreid tot enerzijds advocaten, (kandidaat-)notarissen en gelijksoortige juridische beroepen, en anderzijds accountants (RA's en AA's), belastingadviseurs en personen die 'anderszins zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig bedrijfseconomische of fiscale werkzaamheden verrichten'.⁴ Deze uitbreiding is zojuist, op 1 juni 2003, in werking getreden.

De Wet MOT is onlosmakelijk verbonden met de WID. Over deze identificatieplicht verschijnt in het volgende nummer van dit blad een artikel van de hand van mr. I.L.J.M. Schröder. Mede om die reden volsta ik hier met de opmerking dat de te administreren gegevens ingevolge de WID, naast feiten over de ongebruikelijke transactie zelf, de meldingsplichtige gegevens zijn.

DE MELDINGSPLICHT

In de inleiding gaf ik al aan wie (onder meer) onder de nieuwe meldingsplicht valt. Voor de meeste dienstver-

leners is, gelet op de veelal vanuit de beroepsgroep zelf komende regelgeving, volstrekt helder wie onder de wet valt en wie niet. Voor de dienstverleners met gelijksoortige juridische beroepen, of diegenen die anderszins zelfstandig bepaalde werkzaamheden verrichten, is de aanwijzing zonder nadere toelichting evenwel weinig concreet. Gepoogd is in ieder geval tot uitdrukking te brengen dat als uitgangspunt van de aanwijzing het principe van gelijke monniken, gelijke kappen wordt

gehanteerd. Voor de beantwoording van de vraag welke adviseur onder de Wet MOT valt, wordt niet zozeer een formeel criterium gehanteerd – in de zin van hoe de professional zich noemt of bij welke beroepsorganisatie hij is aangesloten – maar veeleer een materieel criterium, namelijk wat voor diensten hij verricht. Gelijksortige diensten dienen, onge-

Voor de beantwoording van de vraag welke adviseur onder de Wet MOT valt, wordt niet zozeer een formeel criterium gehanteerd, maar veeleer een materieel criterium

acht wie ze verricht, dezelfde plichten met zich te dragen. Overigens gaat het in deze eigenlijk meestal om de instelling, want niet de adviseur persoonlijk, maar de werkgever – het kantoor – is de meldingsplichtige; uitzondering hierop vormen alleen advocaten en notarissen.

Voor de eerste categorie dienstverleners, de advocaten, notarissen en juridische dienstverleners, wijst het besluit die diensten aan die in het bijzonder betrekking hebben op adviezen over, dan wel bijstand bij het aan- of verkopen van onroerende zaken of ondernemingen, het beheren van geld en dergelijke, het oprichten of beheren van vennootschappen, het verrichten van fiscale werkzaamheden en het in naam en voor rekening van cliënt optreden bij financiële of onroerendezaaktransacties.

Voor de accountants, belastingadviseurs en andere bedrijfseconomische en fiscale dienstverleners gaat het om het verstrekken van belastingadviezen, het verzorgen van belastingaangiften en daarmee verband houdende werkzaamheden, dan wel het verrichten van werkzaamheden samenhangende met het samenstellen, beoordelen of controleren van jaarrekeningen of het voeren van administraties.

Voor de eerste groep beroepsbeoefenaren sluit de amvb alle werkzaamheden van de meldingsplicht uit – behalve het optreden in naam en voor rekening van – voor zover die diensten verband houden met de bepaling van de rechtspositie van een cliënt, diens vertegenwoordiging

2. RICHTLIJN 2001/97/EG VAN 4 DECEMBER 2001, PBEG 2001 L344/76.

3. STB. 2001, 655; KAMERSTUK 28 018.

4. BESLUIT TOT AANWIJZING VAN INSTELLINGEN EN DIENSTEN IN HET KADER VAN DE WET IDENTIFICATIE BIJ DIENSTVERLENING EN DE WET MELDING ONGEBRUIKELIJKE TRANSACTIES, STB. 2003, 94.

in rechte en de advisering daarover, het instellen of vermijden van een rechtsgeding daaronder begrepen. Voor de tweede categorie beroepsgroepen geldt deze uitzondering op de meldplicht eveneens, althans voor zover de verlangde werkzaamheden betrekking hebben op advisering en de fiscaliteit. De werkzaamheden in verband met jaarrekeningen en administraties vallen dus in alle gevallen onder de meldingsplicht.

De werkzaamheden in verband met jaarrekeningen en administraties vallen in alle gevallen onder de meldingsplicht

Hoewel daar lange tijd voor met name accountants onduidelijkheid over heeft bestaan, maak ik uit de eind april hierover verschenen brochure van het ministerie van Financiën voorzichtig op dat een verkennend gesprek met een (nieuwe?) cliënt onder alle omstandigheden in vertrouwelijkheid plaatsvindt. Ook de door mij geraadpleegde beroepsorganisaties bevestigen dit. Zo zou zijn gewaarborgd dat in ieder geval bij de intake de cliënt alle informatie naar voren kan brengen die van belang is, en daarbij onomwonden kan aangeven wat voor werkzaamheden er worden verlangd. Dat verkennende gesprek moet dus voldoende zijn om inzicht te krijgen in de beweegredenen van de cliënt. Bovendien betekent dit, aldus nog steeds de brochure, dat de adviseur daadwerkelijke dienstverlening in de zin van uitvoeringswerkzaamheden moet opschorten tot een eventueel vervolgesprek. Mijns inziens is de amvb hier echter niet helder over. Gelet op de bewoordingen van de vrijstelling sluit ik niet uit dat bijvoorbeeld bij een cliënt die al heeft laten weten dat hij zijn administratie wil laten verzorgen, de vertrouwelijkheid van het eerste gesprek niet is gewaarborgd en dat dus de meldingsplicht voor de adviseur vanaf het eerste moment zonder beperkingen geldt.

ONGEBRUIKELIJKE TRANSACTIES

Niet alleen daadwerkelijk plaatsgevonden, maar ook voorgenomen transacties vallen onder de meldingsplicht. Maar wat is nou ongebruikelijk? De toelichting op de amvb meldt dat het moet gaan om een (voorgenomen) handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt in verband met het afnemen van een (aangewezen) dienst. Daarbij moeten er redenen zijn om te veronderstellen dat deze verband houden met witwassen.

Het begrip witwassen is in de nieuwe regelgeving erg verruimd. Onder de oude was witwassen grofweg het in de bovenwereld brengen van de onzichtbare gelden, verkregen uit met drugs gerelateerde criminaliteit. Onder de nieuwe regelgeving heeft het betrekking op alle hoge opbrengsten verkregen uit criminele betrokkenheid bij het plegen van ernstige strafbare feiten,

waaronder in ieder geval fraude. Alle lidstaten die onder de richtlijn vallen, waaronder dus Nederland, is uitdrukkelijk toegestaan andere strafbare feiten onder de werking van de implementatiewetgeving te brengen. Naast verruiming van de strekking van de bepalingen in het Wetboek van strafrecht over heling, heeft de wetgever bij wet van 6 december 2001 bovendien een apart hoofdstuk over de strafbaarstelling van witwassen geïntroduceerd (zie kader).

Objectieve en subjectieve indicatoren

Behalve het daadwerkelijk aanwenden van misdaadgeld in het gewone economische verkeer, valt dus ook het domweg voorhanden hebben, verbergen en verhul-

Witwassen

Volgens artikel 1 van de richtlijn wordt onder witwassen van geld verstaan: De hierna genoemde daden, indien opzettelijk begaan:

- de omzetting of overdracht van voorwerpen, wetende dat deze zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit, met het oogmerk de illegale herkomst ervan te verhelen of te verhullen, of een persoon die bij deze activiteit is betrokken, te helpen ontkomen aan de wettelijke gevolgen van zijn daden;
- het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing, rechten op of de eigendom van voorwerpen, wetende dat deze verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming daaraan;
- de verwerving, het bezit, of het gebruik van voorwerpen, wetende, op het tijdstip van verkrijging, dat deze voorwerpen zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming daaraan;
- deelneming aan, medeplichtigheid bij, poging tot hulp aan, aanzetten tot, vergemakkelijken van, of het geven van raad met het oog op het begaan van een van de in de voorgaande punten bedoelde daden.

Ons Wetboek van strafrecht omschrijft het in art. 420bis als volgt:

1. Als schuldig aan witwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vijfde categorie:
 - a. hij die van een voorwerp de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing verbergt of verhuult, dan wel verbergt of verhuult wie de rechthebbende op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij weet dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf;
 - b. hij die een voorwerp verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet of van een voorwerp gebruik maakt, terwijl hij weet dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf.
2. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Naast deze opzetvariant is art. 420quater de gelijkkluidende schuldvariant. Ook art. 420quinquies (deels) is het vermelden waard: Bij veroordeling (...) kan de schuldige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf heeft begaan.

len van uit misdrijf verkregen zaken en vermogensrechten onder witwassen. In veel gevallen zal de cliënt zijn adviseur echter niet vertellen dat het hem om witwassen te doen is, of wat de herkomst is van vermogensbestanddelen waarop de verlangde dienst betrekking heeft. Om desalniettemin duidelijk te maken of iets ongebruikelijk is, zijn bij ministeriële regeling twee objectieve en twee subjectieve indicatoren vastgesteld. Bij de objectieve indicatoren is melding per definitie verplicht, bij de subjectieve indicatoren geldt dat de inschatting van de adviseur – lees: de instelling waar de adviseur werkt – doorslaggevend is.

De twee *objectieve* indicatoren zijn:

- (voorgenomen) transacties die in verband met witwassen aan politie of justitie worden gemeld, moeten ook aan het meldpunt worden doorgegeven;
- transacties boven € 15.000 (of de tegenwaarde daarvan in een andere valuta), betaald aan of betaald door tussenkomst van de beroepsbeoefenaar in contanten, met cheques aan toonder of soortgelijke betaalmiddelen.

De *subjectieve* indicatoren, volgens de wat uitgebreidere omschrijving in eerdergenoemde brochure van het ministerie, luiden als volgt:

- (voorgenomen) transacties die door de situatie als ongebruikelijk en als mogelijk verband houdend met witwassen kunnen worden aangemerkt. Het gaat om transacties waarbij iemand in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf vermoedt of aanvoelt dat er iets niet in orde is. Situaties die voor zo'n beroepsbeoefenaar, op basis van ervaringsregels, buiten de normale gang van zaken vallen, zonder dat daarvoor een geloofwaardige verklaring is. Hij hoeft daar echter geen volledig onderzoek naar te doen; hij is namelijk geen opsporingsinstantie;
- transacties waarbij de cliënt met het contante deel van zijn betaling onder € 15.000 blijft en de beroepsbeoefenaar de indruk heeft dat dit gebeurt om bewust onder deze meldgrens te blijven, het zogeheten smurfen. Hieronder valt het verrichten van verschillende contante stortingen op eigen rekening van de beroepsbeoefenaar door hemzelf of namens hem, die gezamenlijk een bedrag boven € 15.000 opleveren.

Mijns inziens wordt met het geven van indicatoren gesuggereerd dat er duidelijke aanknopingspunten worden gegeven wanneer er moet worden gemeld. Hoewel de objectieve indicatoren en de tweede subjectieve wel voldoen aan die suggestie, laat de eerste subjectieve

Bij de objectieve indicatoren is melding per definitie verplicht, bij de subjectieve indicatoren is de inschatting van de adviseur doorslaggevend

Ook de Wet MOT kent zijn eigen 'as van het kwaad'

ve, en tevens belangrijkste indicator aan duidelijkheid zeer te wensen over.

DE EERSTE SUBJECTIEVE INDICATOR

De Wet MOT heeft betrekking op het verplicht melden van ongebruikelijke transacties. Zoals ik hiervoor heb uiteengezet, slaat de term 'ongebruikelijk' op het verruimde begrip witwassen. Een indicator die aangeeft dat meldingsplichtig zijn 'transacties waarbij aanleiding is om te veronderstellen dat ze verband houden met witwassen', geeft daarbij echter geen enkele houvast. De adviseur kan dan op weinig anders terugvallen dan zijn eigen intuïtie en de elke juridische status ontberende voorbeelden in de brochure van het ministerie, alsmede in bijlage D bij de voor belastingadviseurs en openbare accountants geschreven 'Richt snoeren voor de interpretatie van de Wet identificatie bij dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties'. Deze richtsnoeren, waarvan ten tijde van het schrijven van dit artikel alleen het concept van 19 februari 2003, dus van vóór de totstandkoming van de definitieve tekst van de amvb, beschikbaar was, is verkrijgbaar bij de meeste beroepsorganisaties en – voor iedereen – te downloaden van in ieder geval de NOB-site (www.nob.net, tabblad NOB WID/MOT). Ik ga ervan uit dat inmiddels de definitieve versie zal zijn verschenen. Bij de Richtsnoeren worden tevens de teksten van de Wet MOT, de WID, genoemde amvb en de voorlichtingsbrochure van het ministerie verstrekt; daarmee heeft men dus alle informatie bij elkaar.

Voorafgaand aan specifieke guidelines per beroepsgroep – zie het kader voor die voorbeelden – worden onder meer voorbeelden gegeven, gerelateerd aan bepaalde diensten. Ook de Wet MOT kent zijn eigen 'as van het kwaad'; dienstverlening aan of via ingezetenen en ondernemingen uit *non-cooperative countries and territories* is dan ook reden om al bij voorbaat wantrouwend te zijn. Daarnaast zijn

een problematische identificatie, het gebruikmaken van stromannen, een niet-geregistreerde feitelijk leidinggevende, een regelmatige wisseling van adviseur, de voorkeur voor contanten en toonderstukken, leningen van een onduidelijke buitenlandse relatie en niet-transparante structuren en zeggenschapsverhoudingen evenzovele redenen voor een adviseur om extra alert te zijn op 'ongebruikelijke' transacties.

Voorbeelden per beroepsgroep

De brochure van het ministerie van Financiën geeft een flink aantal voorbeelden van situaties die voor de adviseurs aanleiding

kunnen zijn om rekening te houden met meldingsplichtige transacties. Zo is voor de juridische adviseurs en advocaten het volgende voorbeeld opgenomen:

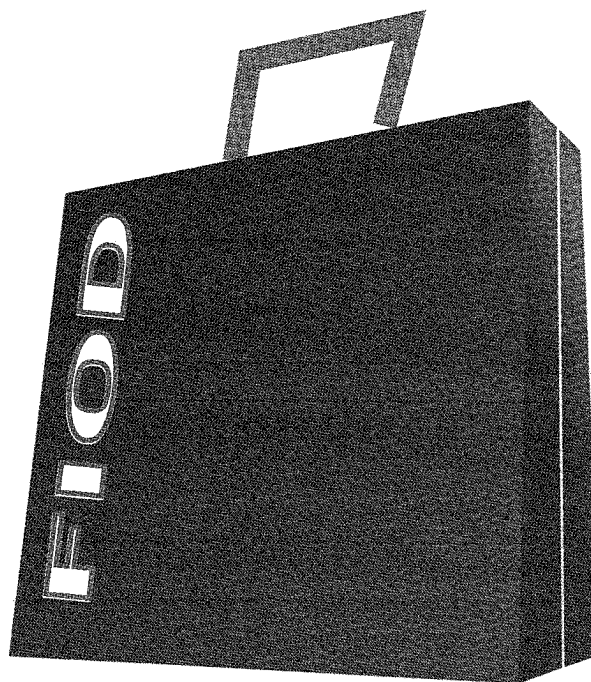
- er zijn redenen om te twijfelen aan de oorsprong van of de titel waaronder gelden ter beschikking worden gesteld aan vennootschappen waarover de adviseur de directie voert. De cliënt of de tussenpersoon is niet of slechts na zware aandrang bereid informatie te verstrekken over de herkomst of de titel van de gelden.

Voor de belastingadviseurs, openbare accountants, administrateurs en bedrijfseconomische adviseurs zijn er maar liefst negen voorbeelden:

- een transactie waarbij een cliënt betrokken is, leidt tot een resultaat dat duidelijk hoger of lager is dan redelijkerwijs te verwachten is, dan wel tot een ongebruikelijk hoog resultaat vergeleken met vergelijkbare ondernemingen in de branche waarin de cliënt werkzaam is, met name indien de omzet voor een belangrijk deel uit contante verkopen bestaat;
- er is een onverklaarbare discrepantie tussen geld en goederenstroom. Een cliënt behaalt ongebruikelijk hoge omzetten en/of winsten, waarvan niet duidelijk is met welke activiteiten deze samenhangen;
- een transactie waarbij een cliënt betrokken is, geschiedt onder duidelijk slechtere voorwaarden dan redelijkerwijs te verwachten is, zonder dat er een acceptabele verklaring is waarom niet voor een betere structurering gekozen is;
- het werkelijke beeld van de jaarrekening komt niet overeen met onderliggende stukken. Ongeautoriseerde transacties of onjuist geregistreerde transacties. Administratieve systemen die door hun ontwerp of opzettelijk, geen adequate mogelijkheid bieden transacties te volgen of voldoende bewijs te leveren;
- betaling voor verleende diensten die excessief hoog lijken in relatie tot de verleende diensten. Commissies e.d. die excessief hoog lijken; betalingen voor niet gespecificeerde diensten of leningen aan adviseurs, verbonden partijen, werknemers of overheidspersoneel;
- er wordt niet voldaan aan enige publicatieverplichting dan wel aan de wettelijke verplichting – indien aanwezig – een accountantsverklaring te verkrijgen bij de jaarrekening;
- atypische vooruitbetalingen van verzekeringspremies;
- verzekeringspolissen met premies die de middelen van de koper te boven lijken te gaan;
- verzekeringspolissen met waarden die niet lijken te stroken met de behoefte van de koper.

En voor notarissen ten slotte:

- de cliënt is niet woonachtig of werkzaam in het werkgebied van de desbetreffende notaris en behoort ook niet tot diens cliëntenkring, maakt gebruik van een tussenpersoon die deze notaris onbekend is of schakelt hem in voor een dienst waarvoor hij ook een notaris uit zijn eigen regio had kunnen inschakelen, een en ander zonder dat hij de notaris daarvoor een acceptabele verklaring kan geven.

ZWART GELD

Bij de meeste beroepsorganisaties ontwaar ik een inschatting dat met name de WID aanzienlijke gevolgen heeft voor de (administratieve) praktijkvoering. Ik zie daarentegen weinig pogingen de beroepsgroepen ervan te overtuigen dat ook 'nette' adviseurs wellicht vrij gemakkelijk tegen een meldingsplicht kunnen oplopen. In mijn ogen zijn de consequenties van de Wet MOT voor de adviseur vele malen groter dan die van de WID. Al is het maar omdat overtreding van de WID slecht denkbaar is zonder meldingsplichtige situaties. Bovendien bestaat er de neiging bij de overheid om hoe langer hoe meer situaties onder de meldingsplicht te brengen.

Het meldpunt stelt zich op het standpunt dat het enkele vermoeden dat er sprake is van de aanwezigheid van zwart geld, aanleiding dient te zijn om tot melding over te gaan. Elke adviseur die bijvoorbeeld een KBLux-dossier in zijn kast heeft en niet is gaan procederen, zou dus gehouden zijn een melding uit te doen gaan (en dat dus niet aan de desbetreffende cliënt te vertellen). Nu is dat na ontdekking door de fiscus natuurlijk een wat minder groot probleem, maar bij vergelijkbare, (nog) niet ontdekte gevallen kan ik mij voorstellen dat de adviseur voor een uiterst lastige afweging komt te staan. Voor het standpunt van het meldpunt lijkt de tekst van de regelgeving weliswaar niet al te veel steun te verlenen, maar de doelstelling van de wetgever strookt er wel mee, en ook de jurisprudentie lijkt deze kant op te gaan. De rechtbank Amsterdam oordeelde →

namelijk op 3 mei 2002 'dat niet de herkomst voordat het geld op de rekeningen werd gestort, dat geld zwart maakt, maar het feit dat het gedurende het "parkeren" op deze rekeningen doelbewust aan het zicht van de fiscus was onttrokken'. Hoewel ik de tekst van de uitspraak nog nergens heb weten te vinden, heb ik begrepen dat de uitspraak van de rechtbank op 4 april jl. door het gerechtshof is bekrachtigd. Ondanks dat er best wat valt af te dingen op het standpunt van het meldpunt, is wel duidelijk dat de verplichting om tot melden over te gaan, in ieder geval in de ogen van de toezichthouder, sneller ontstaat dan menig adviseur nu denkt.

DE GEVOLGEN VAN (NIET) MELDEN

Niet (tijdig) melden, niet voldoen aan verzoeken om extra inlichtingen, of de cliënt inlichten dat er is gemeld, levert een economische delict op. Bij opzettelijke schending riskeert de adviseur een gevangenisstraf van maximaal twee jaar of een boete van € 11.250; de onopzettelijke, maar wel voldoende onzorgvuldige 'dader'

hangt zes maanden of dezelfde boete boven het hoofd. De wet voorziet in vrijwaring van strafrechtelijke vervolging bij het voldoen aan de meldingsplicht en tevens in

uitsluiting van civielrechtelijke aansprakelijkheid voor de schade ten gevolge van de melding. Vervolging kan nog wel plaatshebben als de betrokkenheid van de adviseur bij het witwassen groter is geweest dan goed voor hem is, en schade valt nog wel op hem te verhalen als hij redelijkerwijs niet tot melding had mogen overgaan.

Hoe de tuchtrechter met de

Hoe de tuchtrechter met de schending van de geheimhoudingsplicht zal omgaan als de cliënt klaagt over het doen van een melding, is niet duidelijk

schending van de geheimhoudingsplicht zal omgaan als de cliënt klaagt over het doen van een melding, is niet duidelijk. Het is mij ook niet bekend dat beroepsorganisaties hun regels op dit punt hebben bijgesteld, of van plan zijn dit te doen.

Ten slotte

Een verplichte melding van een ongebruikelijke transactie is dichterbij dan menig adviseur denkt. Ik ga er een beetje van uit dat de strafrechtelijke consequenties van schending van de meldingsregeling vooral zullen worden gebruikt als een stok om mee te slaan bij vermoedens van (moeilijk bewijsbare) betrokkenheid van de adviseur bij de criminele activiteiten zelf. De directeur van het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties sprak overigens on-

langs de hoop uit dat de toezichthouder zich actief gaat opstellen en algemene controles gaat houden. De toezichthouders in andere onder de MOT vallende branches doen ook daadwerkelijk dit soort 'invallen'. In ieder geval zal duidelijk zijn dat te veel naïviteit de adviseur wel eens duur kan komen te staan. Maak de borst maar nat.

SER in ontwerpadvies: Mededingingswet moet meer ruimte bieden voor productieve samenwerking

De Mededingingswet moet het bedrijfsleven meer ruimte geven voor samenwerking. Bovendien moet de recente modernisering van het Europese mededingingsbeleid zo goed mogelijk in het Nederlandse beleid worden overgenomen. Dit staat in het ontwerpadvies Evaluatie en aanpassing Mededingingswet dat de SER in zijn openbare raadsvergadering van vrijdag 16 mei heeft besproken. Met dit ontwerpadvies reageert de SER op een adviesaanvraag van december 2002 van de minister van Economische Zaken over wijziging van de Mededingingswet. Kern van het ontwerpadvies is de aanbeveling dat er meer ruimte in het mededingingsbeleid moet komen voor productieve en maatschappelijk relevante vormen van samenwerking. Dit zijn bijvoorbeeld vormen van samenwerking die de innovatie kunnen bevorderen of die tot doel hebben de kwaliteit van produc-

ten en diensten te verbeteren. Verder kan het gaan om samenwerking gericht op meer duurzame productieprocessen. Het ontwerpadvies benadrukt dat het mogelijk moet zijn de positieve maatschappelijke effecten van deze samenwerking te wegen tegen de negatieve gevolgen van concurrentievervalsing.

Daarvoor staan verschillende wegen open. Zo adviseert de commissie de zogeheten bagatelvrijstelling van de Mededingingswet te verruimen zodat meer bedrijven uit het midden- en kleinbedrijf van deze vrijstelling gebruik kunnen maken. Ook moet de systematiek van de vrijstelling worden aangepast aan het Europese mededingingsbeleid. Op dit punt is de commissie echter verdeeld. De systematiek van het Europese beleid houdt in dat een bagatelvrijstelling wordt bepaald aan de hand van marktaandeelen waarbij ernstige overtredingen van het kartelverbod, zoals prijsafspraken, verboden blijven. MKB-Nederland wil daarbij een stap verder gaan door te pleiten voor een expliciete vrijstelling van deze zogenoemde 'hard core' afspraken als onderdeel van de bagatelvrijstelling.